

Samenleven met de MOL

SAMENLEVEN MET DE MOL

De periode waarin molshopen verschijnen is bijzonder kort. Ze ontstaan wanneer een mol nieuwe tunnels graaft. Eens het gangenstelsel klaar is, komen er slechts uitzonderlijk nieuwe hopen bij.

Nieuwe molshopen kunnen ontstaan tijdens lange regenachtige perioden. Een deel van het gangenstelsel kan onder water komen te staan waardoor de mol hogerop nieuwe gangen moet graven. Ook het omploegen van de bodem of een andere verstoring van het gangenstelsel (zoals het opnieuw in de grond stampen van molshopen), dwingen de mol ertoe om tunnels te herstellen of nieuwe tunnels te graven.

Door de mol te verjagen of te doden komt zijn gangenstelsel vrij. Dit wordt snel ingenomen door een andere mol, die het verder zal uitbouwen of herstellen waardoor er opnieuw molshopen ontstaan.

DE OPLOSSING VOOR MOLSHOPEN!

Kort na het verschijnen van de molshopen kan je de aarde verspreiden over het gras. Zo ontstaan er geen kale plekken in het gras, blijft de mollenang intact en verschijnen er slechts bij uitzondering nieuwe molshopen. Zijn mollen helemaal niet gewenst, dan valt het te overwegen om een mollenet in te graven, waardoor er geen mollen in de tuin kunnen. Van middelen waarvan beweerd wordt dat ze mollen verjagen (bepaalde planten, ultrasone toestellen ...) of pesticiden zijn we geen voorstander vanwege de (potentiële) effecten op natuur en milieu of een gebrek aan wetenschappelijke zekerheid over een duurzame werking.

Meer informatie over samenleven met wilde dieren
www.zoogdierenwerkgroep.be/hinder
www.natuurpunt.be

BIJKOMENDE INFORMATIE
 De brochure is ook digitaal beschikbaar. Besturen en organisaties die hun inwoners beter willen informeren over de mol kunnen contact opnemen met Natuurpunt. De informatiebrochure kwam tot stand dankzij een samenwerking tussen Natuurpunt en de KULeuven, Campus Brussel.

WIST JE DAT...

- mollen zowel overdag als 's nachts actief zijn.
- mollen hun dag indelen in 3 cyclussen van 4 uur slapen en 4 uur actief leven.
- mollen goede zwemmers zijn en zo tot wel 1 km afstand kunnen afleggen.
- mollen zich bovengronds voortbewegen aan 5 km/uur en ondergronds nog sneller.
- het gemiddelde leefgebied van één mol groter is dan de meeste Vlaamse tuinen.
- mollen gangen graven aan een snelheid van 3-6 m/uur.
- een leeg gangenstelsel snel wordt ingenomen door een andere mol.
- mollen tot 20 kg voedsel per jaar verorberen waarvan meer dan de helft bestaat uit regenwormen.
- mollen regenwormen bewaren in een voorraadkamer om in voedselarme periodes te verorberen.
- mollen huidplooiën bezitten die de gehoороpeningen afsluiten zodat er geen aarde in komt.
- als wij zo'n krachtige armen hadden als mollen, we een auto konden optillen met één arm.

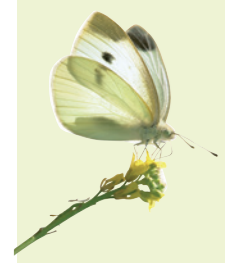
Natuurpunt Zoogdierenwerkgroep

Heb je de smaak van het bestuderen van zoogdieren te pakken of wil je er meer over weten? Dan kan je terecht bij de Zoogdierenwerkgroep van Natuurpunt. Die werkgroep brengt vrijwilligers samen die, ondersteund door professionals, de inheemse zoogdieren in Vlaanderen bestuderen en beschermen. Daarnaast organiseert de werkgroep ook verschillende activiteiten en uitstappen. Meer weten? www.zoogdierenwerkgroep.be

 Natuurpunt Zoogdierenwerkgroep
 Contact: info@zoogdierenwerkgroep.be
www.zoogdierenwerkgroep.be
 Geef je meldingen door via www.waarnemingen.be

WORD LID!

Natuurpunt is de grootste natuurvereniging van Vlaanderen met 107.000 gezinnen als lid en beschermt al meer dan 50 jaar planten, dieren en hun natuurlijke omgeving. En dat is nodig, want onze mooie natuur is bedreigd. Met jouw steun kunnen we onze natuur verder helpen. Zo kunnen we er vandaag én in de toekomst meer van genieten.

ALS LID

- ontvang je **4x per jaar Natuur.blad**, ons ledenmagazine boordevol informatie over de natuur,
- download je gratis onze **cd met vogelgeluiden** en meer dan 100 **wandelkaartjes**,
- kan je hele gezin **gratis deelnemen** aan de geleide wandelingen en fietstochten,
- ontvang je de nieuwsbrief van je **lokale afdeling** over de natuur in je buurt,
- geniet je **10% ledenkorting** in de Natuurpunt Winkel (op boeken, verrekijkers, cadeautjes ...)
- neem je een **voordelig abonnement** op onze magazines Zoogdier, Natuur.focus en Natuur.oriolus,
- doe je dankzij je lidkaart heel wat **voordelen bij onze partners**.
- help je mee aan de uitbreiding van het **maatschappelijk draagvlak** voor natuur en landschap.

NATUURPUNT
 Coxiestraat 11 • 2800 Mechelen • 015-29 72 20
ledenadministratie@natuurpunt.be • www.natuurpunt.be

Mollen leven in zowat alle tuinen, maar de relatie met de mens verloopt niet soepel. Vroeger werd de mol bejaagd omwille van zijn fluweelzachte vacht of uit bijgeloof. Vandaag worden mollen vaak bestreden omdat molshopen als onesthetisch of hinderlijk ervaren worden in tuinen en grasvelden. Is het bestrijden van een mol wel nodig? Graaf met deze informatiefolder mee in de

mysterieuze wereld van de mol en kom te weten hoe je op een dieruriendelijke manier bruine ulekken in het gras voorkomt.

Mollen zijn ondergrondse wroeters. De aanwezigheid van een mol in de tuin wijst op een rijke en vruchtbare bodem, een uitstekend habitat voor deze insecteneter. Mollen jagen het liefst op regenwormen maar eten ook naaktslakken, volwassen insecten en allerlei larven. Mollen eten geen wortels van bomen, struiken of bloemen. Zelf is de mol een prooi voor vogels, vossen, wezels, dassen, katachtigen en honden.

Heb je een mol gezien? Geef je waarneming door via www.waarnemingen.be en help zo de verspreiding van de mol in kaart te brengen.

DE MOL

LEEFGEBIED

In weilanden, bossen, bosranden, boomgaarden en tuinen. De bodem in die gebieden is gunstig voor het graven van tunnels en bezit voldoende voedsel voor de mol.

VOOR- EN ACHTERVOETEN

- **Voorvoeten:** een extra halvemaanvormig beentje, 5 met elkaar vergroeide vingers en lange nagels zorgen samen voor extra grote graafhanden.
- Bij de voortbeweging zet de mol zijn voorpoten zijwaarts af.
- **Achtersvoeten:** lengte 1,6 – 2,3 cm lang.
- De achtersvoeten helpen mee bij de voortbeweging maar zijn smaller dan de voorpoten en hebben een extra teenvormige uitstulping.

Geen uitwendige oorschelpen.

Kleine ogen bedekt door haren beperken het zicht.

Zeer gevoelige slurfvormige neus met snorharen.

TAST- EN REUKZIN

- Met de snorharen en de lange haren van de staart vangen mollen de zachtste trillingen op.
- Mollen ruiken in stereo. Wat wij met onze oren doen, doen zij ook met hun neus. De geuren die ze opvangen via elk neusgat worden apart verwerkt, waardoor ze een geurbron snel kunnen lokaliseren.

GANGENSTELSEL

- Bevat één of meerdere slaap-, nest- en voorraadkamers.
- Breedte van 5,5-6,5 cm. De mol past er maar net in, maar kan er zich koprolgewijs in draaien.
- Een mol graaft per dag 10-20 m nieuwe gang op het moment dat hij zijn gangenstelsel aanlegt
- De ondiepe gangen 'mollenritten' zijn soms zichtbaar aan de oppervlakte
- Een molshoop bestaat uit uitgegraven aarde die via een zijtunnel naar de oppervlakte wordt geduwd.

Fluweelzachte zwartgrijze pels waarvan de haren in alle richtingen kunnen buigen.

5 met elkaar vergroeide vingers en lange nagels vormen samen de grote schepvormige graafpoten.

- Levensverwachting: slechts 2% wordt ouder dan 3 jaar
- Kopromplengte: 11 – 16 cm
- Korte staart: 2,2 – 4,5 cm
- Breedte: 3,6 – 5,7 cm
- Gewicht: 65 – 140 gram

FEITEN EN CIJFERS

Er bestaan 46 mollensoorten in de wereld. Hiervan komt enkel de Europese mol *Talpa europaea* voor in België. De mol heeft een kopromplengte van 11-16 cm en een korte staart. Het mannetje is groter dan het vrouwtje, maar verder zijn ze buiten de voortplantingsperiode moeilijk van elkaar te onderscheiden.

Oppervlakte

Mollen zijn solitaire dieren. Dit betekent dat er per gangenstelsel maar één mol leeft. Indringers zijn niet welkom en zullen het bekopen met een gevecht. Het gangenstelsel van een mol strekt zich uit over een oppervlakte van 300 m² in rijke grond zoals weilanden en tuinen en tot 5000 m² in arme zandige grond zoals duinen.

Voortplanting

Eénmaal per jaar, gedurende twee weken in maart-april, tolereert het vrouwtje de aanwezigheid van een mannetje in het gangenstelsel om te paren. Nadien vatten beide mollen hun solitaire leven weer aan. De jongen worden 28 dagen na de paring geboren. Gemiddeld worden 4 jongen per nest geboren die na 6-7 weken door hun moeder uit het nest worden verjaagd.

Leeftijd

Een mol wordt maximaal 6 en gemiddeld 2 tot 3 jaar oud. 45 % van de jonge mollen halen hun eerste verjaardag niet. Mollen worden gedwongen om bovengronds te komen bij slechte weersomstandigheden of wanneer ze als jongvolwassen dieren door hun moeder uit het nest worden verjaagd. Bovengronds valt het dier gemakkelijk ten prooi aan predators.